

از کتاب : لماذا اخترت مذهب اهل البيت ؟
(چرا مذهب شیعه را انتخاب کردم)

مدارك معتبر ما

* آیه ولایت در شأن علی (ع) است
* دواشکال در این آیه و پاسخ آن

* * *

شیعیان عقاید صحیح دینی و احکام فقهی و فضائل اخلاقی خود را که خود بهترین معرفت حقایق شیعه در جهان می باشد ، از ظواهر و نصیرین محکم قرآن مجید کتاب آسمانی و اخبار صحیح از پیامبر گرامی اسلام و جانشینان وی که همگی از پستان پاک وحی و الهام : شیر خالص علم بحقایق موجودات و علوم مرمیو بوط بهمکنت را نوشیده اند ، کسب می کنند و طبق آنها نظر میدهند و مطابق آنها عمل می کنند .

از این رو فقهاء و مفسرین و محدثین در بیان آراء و نظرات خود بنصوص و ظواهر قرآن تکیه کرده و از آب زلال احادیث صحیح رهبران دینی و افعال و تقریر آنان بقدر وسع و استعداد خود سیراب میشوند و خود را بارور می سازند و کسانی که استعداد امتنباط احکام شرعی را از مدارک اصلی خود ندارند از آنان تقلید و پیروی کرده اعمال خود را با آراء صاحب نظران و متخصصین در علوم اسلامی شیعه منطبق می کنند و از میوه های شیرین آنان بهره کافی بر می دارند .

آیه ولایت در شأن علی (ع) :

شیعیان در اثبات حقایق خود یک سلسله از دلائل محکمی از قرآن مجید و احادیث نبوی از عامه و خاصه اقامه می کنند که مابعضی از آنها را برای اطلاع خوانندگان گرامی ذکر می کنیم اما از قرآن مجید آیات زیادی در فضائل و مناقب علی علیه السلام وارد است از جمله آنها آیه : «انما اولیکم الله ورسوله والذین آمنوا الذین یقیمون الصلوة و یؤتون الزکوة و هم راکعون (۱) تمام مفسرین و محدثین از شیعه و علماء کثیری بلکه جمیع مفسرین از

(۱) سوره مائده آیه ۵۵ یعنی : ولی شما خدا و رسول او و کسانی هستند که ایمان بخدای یگانه آورده اند ، آن چنان کسانی که اقامه نماز کرده و اعطاء زکوة بمستحق می کنند و در مقابل خدای خود رکوع کرده به معبود خود تعظیم می نمایند ،

عامه اتفاق نظر دارند در اینکه این آیه در مناقب و فضائل و ولایت علی (ع) بر جمیع مسلمانها توسط جبرئیل بر پیامبر اسلام نازل شده است .

ومفسرین در شأن نزول این آیه چنین مینویسند که روزی علی (ع) در مسجد مشغول اقامه نماز مستحبی بودند ، ناگهان سائلی وارد مسجد شد و از کسانیکه مشغول نماز بودند تقاضای کمک کرد ، علی علیه السلام که در حال رکوع بودند بادت مبارک خود اشاره بانگشتر خویش کرد و سائل جلو آمده انگشتر را از دست علی (ع) بیرون آورد و ثنا گویمان از مسجد بیرون رفت در این هنگام پیکه وحی به پیغمبر که در این وقت در منزل بودند نازل شد و آیه مذکور در فضیلت و ولایت علی (ع) بر نبی اکرم تلاوت کرد .

اینک بعضی از کلمات مفسرین و علماء اهل سنت را در شأن نزول این آیه مبارکه بشنوید :

سیوطی در «درمنثور» (۱) از خطیب از ابن عباس چنین روایت میکند: «علی علیه السلام انگشتر خود را در حال رکوع بسائل عطا کرد ، در این هنگام پیغمبر وارد مسجد شده از نماز گزاران سؤال کرد چه کسی انگشتر خود را بفقیر داده است که آیه : «انما اولیکم الله ورسوله ... ان آیه» در باره وی نازل شد ؟ جواب دادند: علی (ع) ، و همچنین طبرانی در اوسط و ابن مردویه از عمار بن یاسر و عبدالرزاق و عبد بن حمید و ابن جریر و ابوالشیخ از ابن مردویه و ابن ابی حاتم و ابن عساکر از سلمه بن کهیل و ابن جریر از «سدی» و عتبة بن حکیم و کنجی شافعی در کتاب خود «کفایة الطالب» از انس بن مالک و امام فخر رازی در تفسیر خود (۲) از عطاء ابن عباس و شبلیحی در «نور الابصار» از ابوذر و واحدی در «اسباب النزول» و زمخشری در تفسیر خود «کشاف» و ابن حجر عسقلانی در کتاب «الکافی الشافی فی تخریج احادیث الکشاف» (۳) و ابوبکر احمد بن علی الرازی حنفی در کتاب «احکام القرآن» و رشید رضا المظفری در تفسیر خود «المنار» (۴) و شهاب الدین التلوسی در کتاب «روح المعانی» و محجب الدین طبری در کتاب «ذخائر العقبی» و ابن جوزی در کتاب «تذکره» (۵) و سایر مفسرین اهل سنت همه و همه تصریح کرده اند که این آیه درباره علی (ع) نازل شده است .

مؤلف کتاب «غایة المراد» نیز در ذیل این آیه صفحه (۱۰۳) مینویسد که ۲۴ حدیث

(۱) ج ۲ ص ۲۹۳

(۲) ج ۳ ص ۴۱۷

(۳) ص ۵۶

(۴) ج ۶ ص ۴۴۲

(۵) ص ۱۸

از طریق اهل سنت و ۱۷ حدیث از طریق شیعه وارد شده است که این آیه درباره علی (ع) نازل گردیده است.

علامه مجاهد آقای امینی نیز در جلد سوم از کتاب معروف خود «الغدیر، صفحه ۱۵۶ اسامی ۶۶ نفر از علماء بزرگ اهل سنت را نام میبرد که هگی تصریح کرده اند که این آیه در شأن امیر المؤمنین (ع) نازل شده است.

با وجود این اعترافات صریح بزرگان علماء اهل سنت و اتفاق مفسرین شیعه در شأن نزول این آیه، جای هیچ شبهه ای باقی نمی ماند که تنها امام و پیشوای مسلمین بعد از رسول خدا علی (ع) میباشد زیرا اخدای تعالی در این آیه ولایت علی علیه السلام را با ولایت خود و رسولش بر جمیع مسلمین قرین هم ذکر کرده و ولایتش را بر مسلمین بمنزله ولایت خود و رسوایش قرار داده است و از طرف دیگر آیه شریفه را با کلمه «انما» که در زبان عربی دلالت بر انحصار میکند شروع کرده است و با توجه باین دو مطلب بخوبی ثابت میشود که حق تقدم در امامت و احراز مقام ولایت منحصر بخدا و رسول (ص) و علی علیه السلام و امامان بعد از وی می باشد زیرا معنای ولایت در لغت و شرع و اولی بتصرف بودن است و تنها کسانی اولی بتصرف هستند که امام و خلیفه مسلمین باشند.

دو اشکال در این آیه

در ابتدای نظر ممکن است دو شبهه نظر خوانندگان عزیز را بخود جاب کند :

۱ - : با وجود اینکه جمله «والذین آمنوا» در این آیه جمع آورده شده است، چگونه ممکن است مراد از آن تنها علی (ع) بوده باشد ؟
از این شبهه بچند طریق پاسخ گفته اند: ۱ - استعمال لفظ جمع و اراده فرد واحد با توجه باشباه و نظائر آن در کلمات عرب اشکالی ندارد گو اینکه باتفاق جمیع مفسرین و محدثین مراد از کلمه «الناس» در این آیه مبارکه: «والذین قال لهم الناس ان الناس قد جمعوا لكم فاخشوهم» همانانعم بن مسعود اشجعی میباشد.

۲ - خداوند در آیه مذکور جمله «الذین آمنوا» را بصفات توصیف کرده است که جمیع مؤمنین را شامل نمیشود و ذکر این صفات «الذین یقیمون الصلوة و یؤتون الزکوة و هم را کعون، قرینه بارزی است باینکه مراد از آن بعضی از مؤمنین میباشد که روایات و اراده آن را معین میکند.

۳ - اکثر اوقات اهل لفت در مقام تعظیم ، از شخص واحد بلفظ جمع تمییر می‌آوردند چنان که مرحوم طبرسی در کتاب خود جمع البیان در ذیل این آیه شریفه مینویسد که: استعمال لفظ جمع در مورد علی (ع) بجهت تعظیم و تکریم وی میباشد .

زه مخشری نیز در تفسیر خود «گشای» بعد از تصریح باینکه مراد از: «الذین آمنوا» در این آیه علی علیه السلام میباشد ، اشاره باین شبهه کرده در رفع آن چنین میگوید: علت اینکه جمله: «الذین آمنوا» بصورت جمع ذکر شده این است که مؤمنین را ترغیب بانجام دادن این گونه از اعمال نیک کرده تذکر دهد که لازمست همه مسلمانها دارای چنین صفات شایسته‌ای بوده و علاقه فوق‌العاده‌ای بنیکی واحسان داشته‌ودائماً از حال قراء و مستمندان تفقد نمایند .

ایراد دوم در این آیه این است که علی (ع) با وجود اینکه قلب شریفش در نماز متوجه خالق خود بوده چگونه کلام سائل را شنید و توجه بآن پیدا کرد .

آیا توجه بسائل و شنیدن کلام او با خضوع و خشوع کامل وی در مقابل خدای تعالی منافات ندارد ؟

از این شبهه نیز جواب داده‌اند باینکه توجه بسائل و اعطاء انگشتر با و در راه خدا هیچگونه منافاتی با خضوع کامل وی در مقابل آفریننده موجودات ندارد زیرا خود این توجه نیز در ضمن عبادت خدا و خضوع در مقابلش عبادتی عظیم بشمار میرود (۱) .

(۱) ممکن است بعضی از ماسؤال کنند چگونه ممکن است در یک موقع ، بشری از وضع جسمی و بدنی خود بکلی بیخبر شود که پیکان تیر از پای او بیرون کشند و او درد و ناراحتی بدن خود را در حال نماز و توجه بخالق جهان آفرینش حس نکند و در موقع دیگری متوجه شخص سائل شده و انگشتری بوی عطا کند ، اینگونه صفات متضاد چگونه ممکن است از یک شخص در یک حالت خاص روحی پیدا شود ؟

پاسخ این سؤال روشن است ، زیرا علی علیه السلام هنگام نماز ، خود و آنچه مربوط بخودش بود در برابر خداوند بزرگ فراهوش میکرد و متوجه ذات او میشد ولی قلب بیدار وی در برابر ناله محرومان و ستمدیدگان در آن حال هم حساسیت داشت و ناله آنان قلب حساس او را بخود جلب میکرد ، چون کمک بآنها هم یکی از عبادات بزرگ و در راه خدا و برای خدا بود و جنبه شخصی نداشت ... شاید منظور نویسنده محترم کتاب «لماذا اخترت مذهب الشیعة؟» از جمله بالا نیز همین باشد .